

Phân tích bài thơ Tự tình 1 của Hồ Xuân Hương

Những bài văn mẫu hay Phân tích bài thơ Tự tình (bài I) của nữ sĩ Hồ Xuân Hương
- Văn mẫu lớp 11

Đề bài: Phân tích bài thơ "Tự tình I" của nữ sĩ Hồ Xuân Hương.

Bài làm

Top 2 bài văn hay phân tích Tự Tình 1 sưu tầm và tuyển chọn qua các kì thi

Bài số 1:

Thi sĩ Xuân Diệu vinh danh nữ sĩ Hồ Xuân Hương là "Bà chúa thơ Nôm". Nữ sĩ để lại khoảng 50 bài thơ Nôm theo thể thất ngôn tứ tuyệt hoặc thất ngôn bát cú Đường luật.

Chùm thơ "Tự tình" gồm có 3 bài; đây là bài thứ nhất:

"Tiếng gà văng vẳng gáy trên bom..."

... Tài tử văn nhân ai đó tá?

Thân này đâu đã chịu già tom!"

Mở đầu bài thơ, hai câu đề gợi ra một không gian bao la, mờ mịt từ bom thuyền ở nơi dòng sông đến khắp mọi chòm xóm, thôn làng. Người phụ nữ thao thức suốt những canh dài. Tiếng gà gáy "văng vẳng" trên bom thuyền từ xa đưa tới. Đêm dài chuyển canh, mịt mùng văng lạng mới nghe thấy tiếng gà gáy "văng vẳng" như thế. Nghệ thuật lấy động (tiếng gà gáy) để diễn tả cái tĩnh lặng vắng vẻ của đêm dài nơi làng quê đã góp phần làm nổi bật tâm trạng "oán hận" của người phụ nữ thao thức suốt những canh trường. Nàng ngồi dậy, lắng tai nghe tiếng gà gáy sang canh, rồi "trông ra" màn đêm mịt mùng. Màn đêm như bủa vây người phụ nữ trong nỗi buồn cô đơn, oán hận:

"Tiếng gà văng vẳng gáy trên bom,

Oán hận trông xa khắp mọi chòm "

Hai câu 3, 4 trong phần thực, tác giả tạo ra hai hình ảnh "mỏ thắm" và "chuông sậu" đối nhau, hô ứng nhau, cực tả nỗi đau khổ, sầu tủi của riêng mình đang sống trong cảnh ngộ quá lứa 15 thì, trắc trở trong tình duyên. Văn thơ đầy ám ảnh. Phù định để khẳng định tiếng "cốc" của "mỏ thắm", tiếng "om" của "chuông sậu". Nữ sĩ đã và đang trải qua những đêm dài thao thức và cô đơn, đau cho nỗi đau của đời mình cô đơn như "mỏ thắm", chẳng ai khua "mà cũng cốc"; tủi cho nỗi tủi của riêng mình lẻ bóng chẵn đơn như "chuông sậu" chẳng đánh "cớ sao om". Nỗi oán hận, đau buồn sầu tủi như thấm vào đáy dạ, tê tái xót xa, như đang toả rộng trong không gian "khắp mọi chòm", như kéo dài theo thời gian của những đêm dài. "Om" là tiếng tượng thanh, tiếng chuông sậu, cũng là gọi tả

Phân tích bài thơ Tự tình 1 của Hồ Xuân Hương

nổi thẳm sâu tê tái, đau đớn đến cực độ. Câu hỏi tu từ đã làm cho giọng thơ thắm thiết, xoáy sâu vào lòng người như một lời than, như một tiếng thở dài tự thương mình trong nỗi buồn gao ngán:

"Mở thẳm không khua mà cũng cóc y,

Chuông sâu chẳng đánh có sao om?"

Có biết thời con gái, Hồ Xuân Hương đã có những vần thơ tươi xinh, phơi phới như "Thân em vừa trắng lại vừa tròn" (**Bánh trôi nước**), "Hai hàng chân ngọc dưới song song" (**Đánh đu**),... ta mới thấy hết nỗi thẳm sâu về bi kịch cô đơn của nữ sĩ được diễn tả tê tái trong hai câu trong phần thực này.

Lời than tự tình trong cô đơn được khơi sâu trong phần luận, để mà "rầu rĩ" thêm, giận hờn thêm cho duyên phận hẩm hiu:

"Trước nghe" đối với "sau giận", "tiếng" hô ứng với "duyên"; "rầu rĩ" là tâm trạng đối với "mỡm mòm" là trạng thái. "Trước nghe nhưng tiếng..", là những tiếng gì? — Tiếng của miệng thế gian? Hay tiếng gà văng vẳng gáy, tiếng "chuông sâu", tiếng "mở thẳm" đang "cóc", đang "om" trong lòng mình? Giữa canh khuya thao thức, càng nghe càng thêm "rầu rĩ", buồn tủi. Giữa lúc tàn canh thao thức, càng nghe càng "giận", càng hờn về tình duyên bẽ bàng. Tình duyên của mình được ví với trái cây, không còn "má hây hây gió" (Xuân Diệu) nữa mà đã chín "mỡm mòm", nghĩa là quá chín, đã nẫu đi! Duyên "mỡm mòm" là duyên phận hẩm hiu, quá lứa lỡ thì! Trong câu thơ như có nhiều lệ, nhiều tiếng thở dài, vừa than thân trách phận, vừa buồn tủi về con đường tình duyên. Tiếng thơ tự tình của Hồ Xuân Hương là lời than tự thương mình, đồng thời thương cho những người đàn bà cùng cảnh ngộ đã luống tuổi mà vẫn cô đơn lẻ bóng: "*Giật mình mình lại thương mình xót xa*" (Truyện Kiều).

Phần kết xuất hiện một tứ thơ rất lạ. Như một sự thách đố với số phận, với duyên số. Nữ sĩ vẫn "bướng bỉnh" trước bi kịch cô đơn của mình khi "duyên để mỡm mòm" rồi:

"Tài tử vẫn nhân ai đó tá?"

Thân này đâu đã chịu già tom!"

Vừa nghi vấn, vừa cảm thán, hai câu kết đầy nghịch lí. Nữ sĩ như vẫn còn tin vào tài năng của mình có thể làm xoay chuyển được duyên phận, vẫn hi vọng tìm được bạn đời trăm năm trong đám tài tử văn nhân. Câu 6 nữ sĩ viết: "Sau giận vì duyên để mỡm mòm", câu 8 bà lại viết: "Thân này đâu đã chịu già tom!". "Già tom" nghĩa là rất già, già hẳn, khô quắt đi! Đó là một cách "nói cứng" thể hiện một thái độ "bướng bỉnh", một bản lĩnh cứng cỏi trước ngang trái cuộc đời. Đọc chùm thơ "Tự tình" cũng như tìm hiểu cuộc đời của nữ sĩ, về mặt tình duyên, ta thấy hạnh phúc tình yêu chưa một lần mỉm cười với Xuân

Phân tích bài thơ Tự tình 1 của Hồ Xuân Hương

Hương. Bài thơ "Cảm cựu kiêm trình cần chánh học sĩ Nguyễn Hầu" (Nhớ người cũ, viết gửi Cần chánh học sĩ Nguyễn Du - tước hầu) như một bóng quang âm soi tỏ một "mảnh tình riêng" của "Bà chúa thơ Nôm", giúp ta cảm nhận bài thơ "Tự tình" này:

"Dặm khách muôn nghìn nỗi nhớ nhung,

Mượn ai tới đây gửi cho cùng.

Chữ tình chốc đã ba năm vẹn,

Giác mộng rồi ra nửa khắc không.

Xe ngựa trộm mừng duyên tấp nập,

Phấn son cùng tủi phận long đong.

Biết còn mấy chút sương sều mấy,

Lâu nguyệt năm canh chiếc bóng chong".

Bài thơ "Tự tình " gieo vần "om", năm vần thơ, vần nào cũng hóc hiểm, tài tình: "bom-chòm-om-mòm-tom". Những vần thơ hóc hiểm ấy, một mặt thể hiện bút pháp điêu luyện, mặt khác đã tạo nên nhạc điệu, âm điệu như thất, như nén lại cái "oán", cái "hận", cái "ngang bướng" của một tâm trạng - một cá tính rất Xuân Hương. Duyên số và hạnh phúc tình yêu của người phụ nữ là nội dung đầy ám ảnh đối với mỗi chúng ta khi đọc bài thơ "Tự tình" này của Xuân Hương. "Tự tình" là tiếng than thân trách phận cho nỗi buồn cô đơn, về bi kịch tình yêu, là niềm khao khát hạnh phúc của người phụ nữ. Vì lẽ đó, "Tự tình" mang giá trị nhân bản sâu sắc.

Bài số 2:

Thật không thể sai một chút nào khi sĩ Xuân Diệu đã vinh danh nữ sĩ Hồ Xuân Hương chính là "Bà chúa thơ Nôm". Và trong những sáng tác "nhớ mặt đặt tên" của nữ sĩ thì thật sự cũng có rất nhiều sáng tác như "Bánh trôi nước" và bộ trong ba bài thơ "Tự tình" đặc sắc của Hồ Xuân Hương. Dường như bài thơ đầu tiên trong chùm bài thơ "Tự tình" cũng như đã có được cho mình một dấu ấn riêng trong lòng độc giả. Mở đầu với những câu thơ như:

"Tiếng gà văng vẳng gáy trên bom...

... Tài tử văn nhân ai đó tá?

Thân này đâu đã chịu già tom!"

Phân tích bài thơ Tự tình 1 của Hồ Xuân Hương

Dễ dàng có thể nhận thấy được cũng chính với hai câu đề gợi ra một không gian bao la, đồng thời đây cũng như đã mở ra được một không gian như cũng thật là mờ mịt. Dễ nhận thấy được rằng, cũng chính từ bom thuyền ở nơi dòng sông đến khắp mọi chòm xóm, cho đến thôn làng. Ta dường như cũng có thể thấy được chính những người phụ nữ thao thức suốt những canh dài. Thế rồi ta như cũng đã thấy được có những tiếng gà gáy "văng vẳng" trên bom thuyền từ xa đưa tới. Thế rồi ta như thấy được trong những đêm dài chuyển canh, mịt mùng văng lặng mới nghe thấy tiếng gà gáy lại như cũng thật "văng vẳng" như thế. Hồ Xuân Hương thật tài tình khi cũng đã sử dụng thành công những nghệ thuật lấy động (tiếng gà gáy). Ta dường như cũng sẽ để diễn tả cái tĩnh lặng vắng vẻ của đêm dài nơi làng quê dường như cũng đã góp phần làm nổi bật tâm trạng "oán hận" chính cho thân phận của người phụ nữ cứ trần trọc và như thao thức suốt những canh trường. Người phụ nữ này dường như cũng đã ngồi dậy, đồng thời cũng như lại lắng tai nghe tiếng gà gáy sang canh. Ta dường như cũng đã thấy được rằng, thế rồi "trông ra" màn đêm mịt mùng. Có thể nhận thấy được chính màn đêm như bủa vây người phụ nữ trong nỗi buồn cô đơn, oán hận biết bao nhiêu:

"Tiếng gà văng vẳng gáy trên bom,

Oán hận trông xa khắp mọi chòm "

Đặc biệt, ta như thấy được chính trong hai câu 3, 4 trong phần thực, tác giả tạo ra hai hình ảnh "mỡ thấm" và đó cũng có cả "chuông sậu" đối nhau. Người đọc dường như cũng sẽ thấy được những sự hô ứng nhau, thế rồi ta dường như cũng đã thấy được những nỗi cực tả nỗi đau khổ, và như cũng thật là sâu tủi của riêng mình đang sống trong cảnh ngộ quá lứa 15 thì. Thực sự người con gái này như cũng đã gặp những trắc trở trong tình duyên. Ta như thấy được đó cũng như cũng đã chắt chứa biết bao nhiêu những vần thơ đầy ám ảnh. Nữ sĩ như thật tài tình khi luôn luôn phủ định để khẳng định đó chính là những tiếng "cốc" của "mỡ thấm", tiếng "om" của "chuông sậu". Nhân vật trữ tình như cũng đã thao thức biết bao đêm trường và luôn luôn buồn tủi cho số phận của mình như cũng thật là cô đơn biết bao nhiêu. Thế rồi trong sự cô đơn đó như được làm nổi bật lên đó chính là những tiếng "mỡ thấm" kia chẳng ai khua cả mà cũng cốc. Thực sự tất cả những điều này dường như cũng đã nói lên những hồi chuông như cũng thật là xót xa biết bao nhiêu. Đặc biệt nó như cắt cứa, như cũng xoáy sâu thêm vào lòng người như chính nỗi buồn tê tái đến ngao ngán.

"Mỡ thấm không khua mà cũng cốc y,

Chuông sậu chẳng đánh có sao om?"

Ai đã yêu mến thơ Hồ Xuân Hương thì cũng đã được đọc những những vần thơ tươi xinh, phơi phới biết bao nhiêu khi thời con gái đó chính là "Thân em vừa trắng lại vừa tròn" (Bánh trôi nước). Thế rồi có những câu thơ đầy hình ảnh đẹp, căng tràn nhựa sống như "Hai hàng chân ngọc duỗi song song" (Đánh đu),... và chính những điều này ta dường

Phân tích bài thơ Tự tình 1 của Hồ Xuân Hương

như cũng đã mới thấy hết nỗi thảm sâu về bi kịch cô đơn của nữ sĩ dường như cũng đã được diễn tả tẽ tái trong hai câu trong phần thực này.

Thực sự ta như thấy được chính những lời than tự tình trong cô đơn được khơi sâu trong phần luận, hay ở phần đề mà "rầu rĩ" thêm, giận hờn thêm cho duyên phận hẩm hiu biết bao nhiêu.

Những câu "Trước nghe" đối với "sau giận", "tiếng" cũng đã thật là khéo léo hô ứng với "duyên". Thế rồi không chỉ dừng lại ở đó ta như thấy được chính sự "rầu rĩ" là tâm trạng đối với "mỡ mòm" là trạng thái. Và vẫn còn đó ta dường như cũng đã nghe thấy được những câu như "Trước nghe nhưng tiếng.." dường như cũng đã là những tiếng gì? — Tiếng của miệng thế gian? Hay cũng có thể tiếng gà văng vẳng gáy, thế rồi ta như thấy được lại có những tiếng "chuông sâu", tiếng "mỡ thảm" đang "cốc". Tất cả dường như cũng đang "om" trong lòng mình? Thế rồi giờ đây ta như thấy được chính giữa canh khuya thao thức, càng nghe càng thêm "rầu rĩ", buồn tủi. Đặc biệt hơn ta như thấy được những lúc tàn canh thao thức, càng nghe càng "giận", và đồng thời ta như thấy được rằng khi chúng ta dường như lại càng cảm thấy được tâm trạng trữ tình cứ càng hờn về tình duyên bẽ bàng. Trong câu thơ như chất chứa những giọt lệ và ta dường như cũng thấy được ở đó luôn luôn là một trái tim luôn luôn khao khát yêu.

Độc giả có thể thấy được rằng, chính với những kết xuất hiện một tứ thơ rất lạ. Điều này dường như cũng chính là một sự thách đố với số phận, với duyên số. Thế rồi ta như thấy được nữ sĩ dường như vẫn cứ "bướng bình" trước bi kịch cô đơn của mình khi "duyên để mỡ mòm" rồi bật ra những câu thơ như thật tếu táo và cũng đầy thách thức:

"Tài tử văn nhân ai đó tá?

Thân này đâu đã chịu già tom!"

Với những vần thơ như đầy sự nghi vấn đồng thời nó dường như cũng đầy sự cảm thán biết bao nhiêu nghịch lý trong này. Thực sự thì nữ thi sĩ dường như cũng vẫn còn như đang tin vào tài năng của chính bản thân mình và tin vào việc bà cũng có thể làm xoay chuyển được duyên phận.

Quả thực ta như thấy được chính bài thơ "Tự tình" khi đã được gieo vần "om", năm vần thơ của nữ sĩ người đọc cũng có thể thấy được rằng, chính những vần thơ nào mà nữ sĩ viết ra dường như đều mang được những sự đầy hóc hiểm bằng chính những bút pháp thật điêu luyện xong cũng chất chứa biết bao những nỗi niềm. "Tự tình" chính là nỗi khao khát làm sao để có thể nói lên được những tiếng than thân trách phận về những bi kịch của sự cô đơn nên đã nhận được sự đồng điệu của tất cả mọi người đặc biệt là đối với người phụ nữ cùng hoàn cảnh. "Tự tình" như một bài thơ thủ thi tâm tình về chính thân phận hẩm hiu của những người phụ nữ với nhau.

Phân tích bài thơ Tự tình 1 của Hồ Xuân Hương